

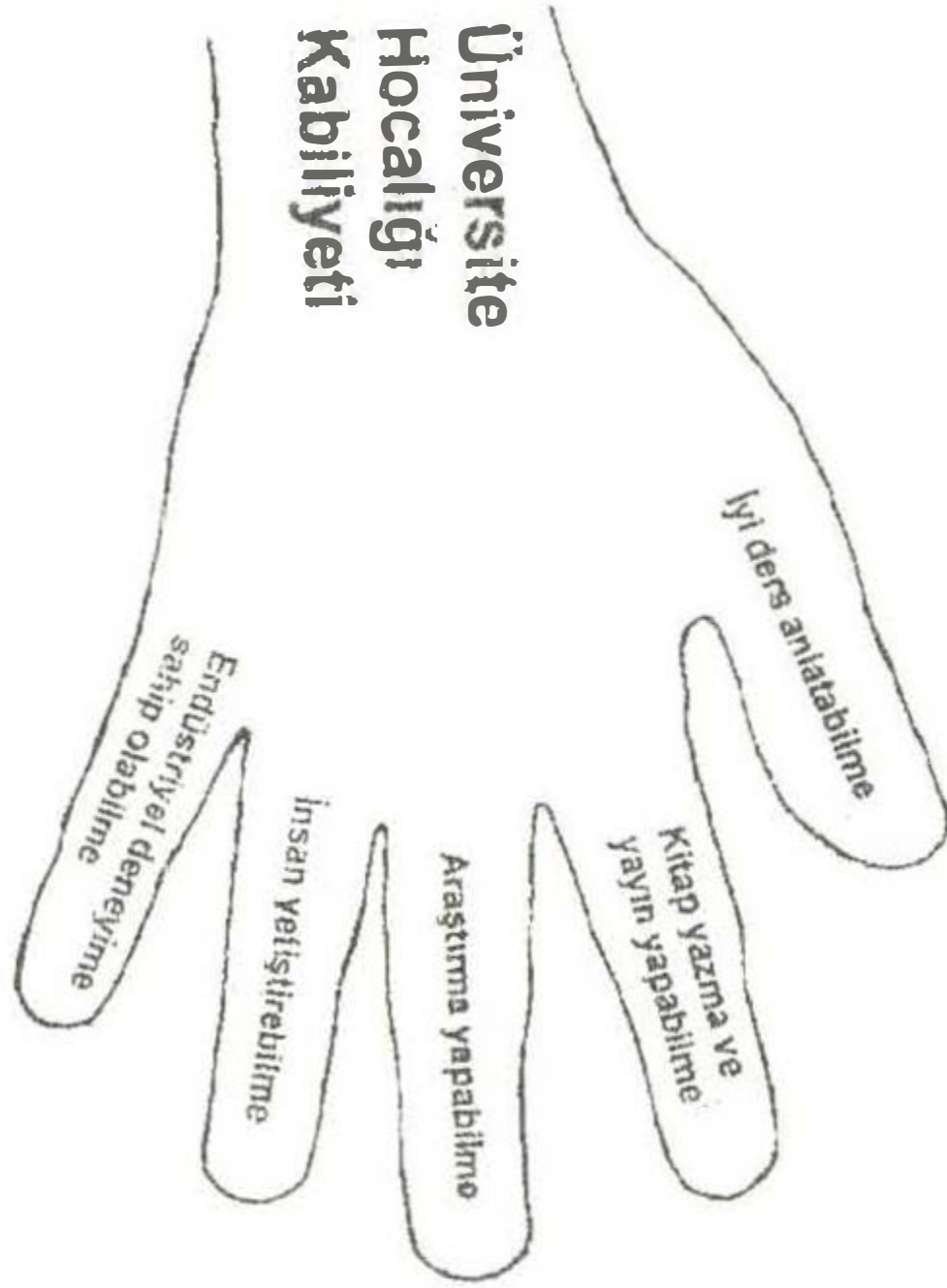
BİR ÜNİVERSİTE HOCASI NASIL OLMALI VE ONDAN BEKLENENLER (BEŞ PARMAKTA BEŞ MARİFET)

Selahaddin ANIK, Ahmet OĞUR

Üniversite hocası, öğrencileri hayata hazırlayan ve meslek sahibi yapan öğrenim kademesinin sonuncusunu teşkil eden yüksek öğretim kurumlarında öğrencilerini yetiştiren, hayata hazırlayan ve ilerideki çalışmalarına yön veren öğretim elemanlarıdır. Öğrenciler bu kurumlarda son şekillerini alarak hayata atılır. Onun için üniversite hocasının, sadece ders veren bir eleman değil bunun yanında çok daha fazla hasletleri üzerinde toplanan kamil birer eleman olması gerekir.

Bir insanın organları arasında mühim yer işgal eden ve günlük yaşamında da bütün işleri gören elleridir. Her elinde gördüğü işi daha mükemmel ve daha faydalı bir şekilde yapabilmesi için sahip olduğu beş parmağı vardır. Her parmağında gördüğü başka bir görevi mevcuttur. Eksik bir parmak, elin yaptığı işinde eksik kalmasına sebebiyet verir. El de vücuda bilek ile bağlanmıştır.

Burada bir üniversite hocasının **“Üniversite Hocalığı Yeteneği”** ni bir elin bileği olarak alırsak, bu eli oluşturan beş parmağın yaptığı görevleri de üniversite hocasından beklemek hakkımızdır. Şekilde de gördüğümüz gibi elin parmakları baş parmaktan serçe parmağa kadar aşağıdaki özellikleri taşıması gerekir.

Baş parmak	İyi ders anlatabilme
İşaret parmağı	Kitap yazabilme ve yayın yapabilme
Orta parmağı	Araştırma yapabilme
Yüzük parmağı	İnsan yetiştirebilme
Serçe parmağı	Endüstriyel deneyime sahip olabilme

Bu özellikleri taşıyan bir üniversite hocası, yetiştirdiği öğrencilerin hayatında isim bırakanlar arasına giren kilometre taşlarıdır.

Eskiden doçentlik sınavları arasında bir de deneme dersi sınavı vardı. Bu sınav normal doçentlik sınavını kazanan adayın 50 dakikalık bir süre içerisinde, kendisine verilen bir konuyu bu süre içerisinde nasıl anlattığı, yani konuya hakimiyeti ve bu konuyu bu süre içerisinde bitirip bitiremediği tespit edilirdi. Böylece jüri son kararını verirdi. Maalesef şimdi bu yapılmamaktadır. Böylece de hocanın ders verebilme yeteneğini, üniversiteye hoca olurken tespit etmek mümkün olmamaktadır. Sonunda bunun acısını da öğrencileri çekmektedir.

Burada örnek olarak Almanya da bir üniversitede yapılan profesörlük tayini ile ilgili, yakından yaşadığım bir anımı anlatmak yerinde olacaktır. Bir Alman üniversitesinde profesörlük kadrosuna müracaat eden adayların son seçmesinde geriye kalan son üç adaya verilen belirli bir konunun jüri huzurunda ders halinde anlatılması istenmekte. Bu bir nevi deneme dersi sınavı gibi yapılmakta. Daha sonra adaylar yukarıdan aşağıya doğru sıralanarak üç aday halinde bakanlığa teklif edilmektedir. Birinci aday ilk tercihtir. Bakan bu tercihi yapmakta, aday profesör unvanını almakta, fakat yapılan bu ilk tayin bir aday tayinidir. Profesör unvanı alan adayın haberi olmadan, ikisi kendinin profesörlük jürisinden ve biride ders verdiği sınıftan olmak üzere üç kişilik jüri, ders veren hocanın haberi olmadan bir sene süreyle derslerine girip, hocanın ders verme yeteneğini takip etmektedir. Bir yıl sonra bu jürinin verdiği olumlu raporla, profesör aday tayininden kurtulup, asil tayine geçmiş oluyor. Böylece hocanın ders verme yeteneği de ölçülmektedir.

Üniversite hocasının, her şeyden önce verdiği dersin kitabını, hocalık mesleğine geçtikten kısa bir süre sonra yazması, hem öğrencileri hem de kendisi için bir çok kolaylıklar sağlar. Öğrenci her zaman hocanın anlattığı dersi dinleyerek daha iyi öğrenir. Derste dinlemeden ziyade ders zamanını not tutmakla geçirirse, dinlenen dersin verimi isteneni sağlamaz. Bunun için hocadan kitap yazması ve mesleki yayın yapması daima beklenir.

Araştırma, hocanın yetişmesini, hocanın kendine olan güvenini, meslektaşları arasında da tanınmasını ve itibarını artırır. Yazma yeteneğini geliştirir.

Hocanın en önemli görevlerinden biride insan yetiştirmektir. İnsan yetiştirme yalnız öğrencileri için değil, yanında bulunan asistanlarının ileride hoca olarak yetiştirilmesidir. Bu da asistan ve araştırma görevlilerinin doktora ile başlar. Burada doktora yapacak araştırma görevlilerine bazı tavsiyelerim olacaktır. Bir doktora hocası seçerken, bu hocanın yanın da şimdiye kadar kaç hocanın doktora yaptığını ve doktoraların kaç senede bitirildiğini araştırarak, hoca seçmelerini tavsiye ederim. Bir hocanın ilk doktora öğrencisi olmayın.

Sizlere bu konu da Büyük Düşünür ve Hümanist Mevlana Celaleddin Rumi'nin usta seçimi hakkındaki düşüncesini vermem her şeyi daha kolay açıklar. Mevlana, bir bardağı bir tabağın içine koyar, bardağın içerisine ve bardağın dışına buğday taneleri atar. Ondaki zamanla bardağa yavaş yavaş su koyar. Bardak doluncaya kadar bardağın etrafındaki buğday hep tane halindedir. Bir süre sonra bardak dolar ve su bardaktan taşarak tabağa geçer. Daha sonra da tabakta bulunan buğday taneleri yeşermeye başlar. Burada Mevlana, usta seçerken, boş bardak gibi usta seçmeyin, bardağı taşan ustayı arayın ... der.

Üniversite hocasının endüstriyel deneyimi, hocalık vasfının bir diğer önemli yanındır. Mümkünse üniversite hocalarının endüstri ile yakından temas halinde olması, hatta endüstriyel problemlerin çözülmesinde aktif rol alması ve oynaması gerekir. Aksi halde hoca, hasta yüzü görmemiş bir tıp doktoru gibidir. Teori, uygulama ile bir araya geldiğinde tam sonuç alır.

Uygulamadan uzak teori sadece kitap sayfaları arasında kalır. Endüstriyel deneyimi fazla olan bir hocanın verdiği derse hakimiyeti de fazladır. Uygulamaya dönük yaşanan olayların öğrencilere aktarılması, dersi zenginleştirir ve süsler.

Burada Anadolu da yapılan bir yufka ekmele ilgili konuyu örnek vermek uygun olur. Anadolu da eskiden kış gelmeden kışlık ekmele, üstü açık avlularda yapılır ve bunlar kurutulmuş seleye dizilir. Seledeki kuru yufka ekmele, ele alındığında hiçbir şekle girmez ve hemen ufalanarak dökülür. Fakat seleden usulünce alınan kuru yufka ekmele bir sofrada üzerine biraz su serpilerek üzeri kapatılıp, bir süre bekledikten sonra sofraya açıldığında, o yufka artık kırılğan değil, istenen forma giren ve dürüm olabilecek bir nitelik taşır. Seledeki kırılğan kuru ekmele ve sofradaki su ile tadmama tabii tutulan ekmele aynı miktarda un, su ve tuzla aynı insan tarafından yoğrulmuş, aynı insan tarafından aynı tahta üzerinde aynı oklava ile açılmış ve aynı sacda aynı kimse tarafından pişirilmiştir. Kısaca hanımaddesi ve imal usulü tamamen birbirinin aynıdır. Sadece birisine hafif su serpilerek kullanılır hale getirilmesi sağlanmıştır. İşte endüstriyel deneyimi olan bir üniversite hocasının dersi de seledeki yufka gibi değil, sofradaki yufka gibidir.

Acaba bir üniversite hocası asistan seçerken nasıl davranmalı? Aşağıdaki şekilde bir daire görmekteyiz. Daire üzerinde saat yönünde 0° dan başlayarak 360 dereceyi döndüğümüz de yine aynı noktaya geliriz. Yani 0 derece ile 360 derece üst üstedir. Biz deli dediğimiz kimseleri bir nevi akılsız ve zekası kıt olarak alır, dahi dediğimizi de çok zeki olarak kabul ederiz. Daireye dikkat edildiğinde 0 derece ile 360 derece üst üstedir. Yani dahi sola doğru az bir salınım ile deli, delide sağa doğru az bir salınım ile dahi sınıfına girer. Bu durumda asistan seçerken, 360 derece olanı değil sistematik çalışan, disiplinli ve daire üzerinde de 270 ila 300 derece arasında zekaya sahip olanın seçilmesi gerekir. Seçilecek dahi asistan kalıcı değildir. Etrafı ile geçinmesi normal sınırları zorlar.

0° (Deli)

360° (Dahi)

